

Μάνος Δανέζης

Το μεγάλο παιχνίδι στα Βαλκάνια

Διανύοντας μία περίοδο κατά την οποία η έννοια της πρόβλεψης των γεγονότων έχει χάσει την σημασία της, και έχει γίνει συνήθεια ο εκ του ασφαλούς σχολιασμός διεθνών γεγονότων, μόνο αφού αυτά έχουν συμβεί, καιρός είναι να ασχοληθούμε με τις επόμενες, και αφανείς ακόμα, φάσεις του Βαλκανικού

δράματος που μας αφορούν άμεσα. Όπως γίνεται κατανοητό η φάση της διεκδίκησης της κυριαρχίας των Βαλκανίων, όπως πάντα άλλωστε μέσα στην ιστορία, δεν αποτελεί παρά έναν επί μέρους στόχο της τελικής διεκδίκησης της κυριαρχίας των πηγών ενέργειας και πρώτων υλών της ευρύτερης περιοχής, η οποία αποτελεί και το μέσον της απόλυτης παγκόσμιας εξουσίας. Σαν κινήσεις επίτευξης κάποιων επί μέρους στόχων μπορούν να θεωρηθούν τα υποκινούμενα αιματηρά γεγονότα της Βοσνίας, και τα προβλήματα των Σκοπίων και της Αλβανίας.

Παρατηρώντας με προσοχή τα κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα της νέας αυτής παγκόσμιας σύγκρουσης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ενώ οι παίκτες και το παιχνίδι δεν έχουν αλλάξει από τις παραμονές του Β' Παγκόσμιου πολέμου, φαίνεται ότι, όπως ήταν φυσικό, έχουν αλλάξει οι τακτικές και έχουν προστεθεί νέα πόνια στην παρτίδα.

Σαν νέα δεδομένα μπορούμε να διακρίνουμε την απο αρχής είσοδο στο παιχνίδι των ΗΠΑ, και την χρησιμοποίηση του Μουσουλμανικού παράγοντα σαν μέσου εκβιασμού των γεγονότων.

Αυτό όμως που περιπλέκει επικίνδυνα το παιχνίδι είναι η ανίχνευση τεραστίων κοιτασμάτων πετρελαίου στην περιοχή του Αιγαίου, όχι μέσω γεωτρήσεων όπως πολλοί πιστεύουν, αλλά μέσω της ακριβεστάτης πλέον μεθόδου «δορυφορικής τηλεπισκόπησης».

Το πρόβλημα όμως είναι πολυσύνθετο

και δεν συνίσταται απλά στην διεκδίκηση εκμετάλευσης αυτών των κοιτασμάτων. Τώρα πλέον μπορούμε να διαπιστώσουμε μια τεράστια σύγκρουση μεταξύ δυνάμεων που θεωρούν την έξοδό τους μέσω του Αιγαίου σαν αναγκαία προϋπόθεση επιβίωσής τους, και κάποιων άλλων που εκτός του ότι θέλουν να αποκόψουν την έξοδο αυτή στις πρώτες, διεκδικούν και την νόμιμη των κοιτασμάτων, πολλές φορές όχι μόνο για οικονο-

Το παιχνίδι στα Βαλκάνια έχει γίνει πολύ χοντρό και ο χώρος του Αιγαίου αποκτά πλέον στρατηγική σημασία.

μικούς λόγους, αλλά κύρια προκειμένου να στερήσουν από άλλες δυνάμεις την ενεργειακή αυτόρκεια που θα τις έκανε οικονομικά και στρατηγικά επικίνδυνες. Λόγω των προηγούμενων γεγονότων ο ευρύτερος χώρος του Αιγαίου, που συμπεριλαμβάνει:

- α. Την περιοχή των Στενών, σαν έξοδο της Μαύρης θάλασσας,
- β. Τα παράλια της Μικράς Ασίας και τα Ελληνικά νησιά του Αιγαίου,

γ. Τις περιοχές εκατέρωθεν των Στενών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών της Ανατολικής και Δυτικής Θράκης, φαίνεται ότι θα αποτελέσει τον τελικό στόχο της νέας τάξης στα Βαλκάνια.

Ολόκληρη την πιο πάνω περιοχή, άλλες δυνάμεις θα θελήσουν, με οποιονδήποτε τρόπο να αποστρατικοποιήσουν και διεθνοποιήσουν, και άλλες να καταλάβουν μέσω τρίτων.

Επειδή όμως η προηγούμενη περιοχή, αν δεν ανατραπούν έγκαιρα τα δεδομένα, θα αποτελέσει ασφαλώς το θέατρο των συγκρούσεων μετά την λήξη των κατευθυνόμενων αιματηρών παιχνιδιών στην Βοσνία, καλό θα είναι να δούμε ακόμα μια φορά τα νομικά δεδομένα της.

1. Ο χώρος που αναφέρθηκε καλύπτεται τυπικά από τις συνθήκες της Λωζάνης και του Μοντραί, οι οποίες συνεχώς αργοπεθαίνουν, άσχετα αν η Ελλάδα στρουθοκαμηλίζοντας όπως πάντα, ορκίζεται για την υγεία τους.
2. Η διάδοχος νομική κατάσταση που θα αντικαταστήσει τις συνθήκες αυτές, ήδη έχει αρχίσει να όριοθετείται μέσα από τις λειτουργίες διαφόρων «Λεσχών», με μέλη συλλόγους οργανισμούς και κράτη με συμφέροντα στην Μαύρη θάλασσα.
3. Η συνθήκη του Μοντραί έχει λήξει τον Ιούλιο του 1956, και διατηρείται σε ισχύ διότι δεν την έχει καταγγείλει ακόμα κάποιο από τα συμβαλλόμενα κράτη.
4. Με βάση την συνθήκη του Μοντραί, τα Στενά δεν ανήκουν στην Τουρκία, απλώς έχει ανατεθεί σε αυτήν η φύλαξή τους. Αυτό σημαίνει ότι με μια νέα συνθήκη μπορεί να της αφαιρεθεί η φύλαξη αυτή.

Με βάση αυτόν τον καμβά το σκηνικό της τελευταίας πράξης του Βαλκανικού αλλά και Ελληνικού δράματος συνεχίζεται να πλέκεται, και σε αυτό θα συνεχίσουμε να αναφερόμαστε και στο επόμενο σημειώμά μας